

Justitieministeriet(at)om.fi

Hänvisning
OM 60/08/2013

Kontaktperson
Dan E Eriksson

Ärende
ÅLANDSKOMMITTÉNS 2013 DELBETÄNKANDE

Statsrådet tillsatte den 19 september 2013 en parlamentariskt sammansatt kommitté (Ålandskommittén) för att utarbeta ett förslag till reform av självstyrelsesystemet för Åland. Justitieministeriet har bitt Ålands landskapsregering att ge sitt utlåtande över delbetänkandet.

Utgångspunkter för reformen av självstyrelsesystemet

Ålands landsting, numera Ålands lagting, sammanträdde till sitt första plenum den 9 juni 1922. Före det hade Europas politiska och geografiska karta varit föremål för stora förändringar efter ett förgörande världskrig. Ett självständigt Finland hade uppstått samtidigt som en folkrörelse på Åland eftersträvade en återförening med Sverige. Finlands riksdag hade antagit en första självstyrelselag som ålänningarna inte accepterade. Ålandsfrågan fick en internationell lösning efter behandling i Nationernas Förbund.

Trots att lösningen med självstyrelse inte var något ålänningarna ursprungligen eftersträvade har den nu blivit accepterad av befolkningen. År 2022 kommer självstyrelsen att fylla 100 år. En av orsakerna till att självstyrelsesystemet fortfarande i dag fungerar är att självstyrelsen inte har förblivit ett statiskt arrangemang utan i stället har utvecklats i större och mindre steg. Självstyrelselagen har tidigare totalreviderats två gånger. Världen förändras i allt snabbare takt och i dag finns ett behov av att på nytt reformera självstyrelselagen.

Målsättningen är att skapa ett självstyrelsesystem som är effektivt och modernt. Systemet måste också vara så flexibelt att det är hållbart över en längre tidsperiod. I en allt mer komplex och globaliserad värld ställs högre krav på förmåga att relativt snabbt kunna anpassa sig efter förändringar i omvärlden. Därför behövs ett självstyrelsesystem som bättre än dagens system klarar av detta. Ett självstyrelsesystem som förmår skapa förutsättningar för en positiv utveckling av det åländska

samhället är en förutsättning för att Åland även i framtiden ska vara en välmående region som kan bidra till en positiv utveckling för hela landet.

Ett nytt självstyrelsesystem bör utgå från den grundläggande principen att ålänningarna själva så långt det är möjligt ska besluta om sitt samhälle. Ett utökat ansvar för landskapet förutsätter samtidigt en fortsatt god dialog mellan Åland och riket baserad på den nya konstitutionella grunden. En god kunskap om självstyrelsesystemet ger en ökad förståelse för utvecklingsbehoven och är en grundförutsättning för en god samverkan. Självstyrelselagen ska ge de grundläggande rättsliga ramarna för självstyrelsesystemet. En effektivisering av självstyrelsesystemet ska givetvis ske i enlighet med principer som ligger till grund för rättsstater. Även självstyrelse ska byggas med lag och ur lagstiftningen ska framgå hur den offentliga makten får utövas.

Självstyrelsen och det svenska språket

Ålandskommittén konstaterar att huvudsyftet med självstyrelsen är att skydda det svenska språket samt att landskapets enspråkiga status är grundpelaren i självstyrelsesystemet. Kommittén hänvisar till att Nationernas förbunds råds beslut om statstillhörighet var direkt kopplat till det svenska språkets bevarande. Bestämmelserna om språk i den gällande självstyrelselagen är utformade utifrån målsättningen med dessa internationella garantier.

Landskapsregeringen konstaterar att de internationella garantierna syftar till att säkerställa och garantera Ålandsöarnas befolkning bevarandet av dess språk, dess kultur och dess lokala svenska traditioner. Självstyrelselagens språkstadganden är det främsta instrumentet för att förverkliga dessa garantier. Därför bör språkstadgandena vara så heltäckande som möjligt.

Landskapsregeringen understöder särskilt kommitténs riktlinje om att bestämmelserna om skriftväxlingsspråket i självstyrelselagen bör förtydligas och utvidgas till att gälla all kommunikation mellan riksmyndigheterna och landskapet. Det är dock landskapsregeringens erfarenhet att det i dag finns för få svensktalande personer vid statliga myndigheter för att man ska klara av att upprätthålla tillräcklig service på svenska. För att självstyrelselagens språkbestämmelser ska fungera även i praktiken krävs därför att lagstiftningen kompletteras framför allt med tillräckliga resurser för översättning och kunskaper i svenska hos berörda tjänstemän.

Självstyrelselagens stadganden om skriftväxlingsspråket hänvisar i dagsläget endast till de statliga myndigheterna. Det bör uppmärksammas att offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter och detta sker i allt högre utsträckning. Landskapsregeringen föreslår därför att förslaget kompletteras så att även den organisatoriska utvidgningen av statens förvaltningsutövning beaktas. På ett motsvarande sätt bör statliga myndigheter då de upphandlar varor och tjänster säkerställa tillgång till svenskspråkig service gentemot såväl medborgare som myndigheter vars verksamhetspråk är svenska.

Landskapsregeringen anser att språkstadgandena överlag bör utformas så att det svenska språkets ställning i det åländska samhället bevaras. I

dagsläget finns i självstyrelselagen viss reglering som rör de åländska konsumenternas tillgång till svenskspråkig information. Denna typ av reglering bör vara så entydigt och effektivt utformad som möjligt.

Ålandskommittén vill förtydliga principen om att information, anvisningar och föreskrifter som ska gälla på Åland ska ges på svenska. Ett villkor för att normativa föreskrifter ska bli bindande i landskapet föreslås vara att de publiceras på svenska. Landskapsregeringen understöder denna riktlinje och konstaterar att begreppet normativ föreskrift behöver definieras. Landskapsregeringen vill även hänvisa till de problem som uppstått då rikslagstiftningen i praktiken får sitt innehåll genom skriftligt material som publiceras av privaträttsliga aktörer inom branschen. Om materialet inte är tillgängligt på svenska kan t.ex. svenskspråkiga yrkesutövare försättas i en sämre ställning än finskspråkiga yrkesutövare. Inom vården kan detta t.o.m. leda till risk för patientsäkerheten. När denna typ av uppgifter överförs till privaträttsliga aktörer är de i regel inte heller föremål för de allmänna laglighetsövervakarnas tillsynsbehörighet. Landskapsregeringen anser att denna utveckling bör beaktas vid utformandet av språkstadgandena så att språkbestämmelserna och tillsynsbehörigheterna omfattar även dessa situationer.

Införandet av internationella mekanismer

Ålandskommittén ställer sig positiv till ett införande av internationella mekanismer för att trygga Ålands svenskspråkiga status och avser utreda vilken internationell institution som kunde anförtros en sådan uppgift. Även landskapsregeringen är positiv till införandet av en sådan internationell mekanism. Landskapsregeringen anser att en sådan mekanism på ett ändamålsenligt sätt skulle komplettera de nationella rättsmedel som finns i dag.

Ålandskommitténs riktlinje om den internationella mekanismen hänvisar till Ålands svenskspråkiga status enligt kapitel 6 i självstyrelselagen. Landskapsregeringen konstaterar att självstyrelselagens språkstadganden väsentligen är härledda ur Ålandsöverenskommelsen (RP 73/1990, s. 50). Landskapsregeringen konstaterar att den folkrätt och konstitutionella rätt som syftar till att bevara Ålands svenskspråkiga ställning är specifik för Åland. Ålands landsting, som främsta representant för den åländska befolkningen, hade tidigare rätt att anföra klagomål till ett internationellt organ. Därför anser landskapsregeringen att den internationella mekanismen på ett motsvarande sätt ska utgå från att den åländska befolkningen, eller representanter för denna, ges en rätt att lämna klagomål utgående från det regelverk som syftar till bevarandet av Ålands svenskspråkiga ställning. En sådan funktion kan inte uppfyllas av de existerande individinriktade människorättsliga instrumenten, varför ett särskilt förfarande behövs.

Det finns i dag ett antal människorättskonventioner där tillämpningen i medlemsstaterna följs upp. Landskapsregeringen konstaterar att dessa konventioner måste tillämpas med utgångspunkten att ålänningarna har ställning av minoritet i Finland och självstyrelsesystemet syftar till bevarandet av Ålands svenskspråkiga ställning. Landskapet Åland ingår, med undantag av stadgan om landsdels- och minoritetsspråk, i de uppföljningar som görs för Finlands del av dessa konventioner. I landskapsregeringens yttranden i samband med dessa uppföljningar har

efterlevnaden av garantierna för bevarandet av Ålands svenskspråkiga ställning berörts först under de senaste åren. Av den anledningen har övervakningsrapporterna inte heller särskilt behandlat den språkliga situationen på Åland i någon större utsträckning.

Självstyrelsens behörighet

Landskapets behörighet och överföringen av behörighet mellan riket och landskapet är centrala frågor i det fortsatta reformarbetet.

Landskapsregeringen konstaterar att utvecklingen i samband med tidigare revisioner av självstyrelselagen har utgått från en utökning av landskapets behörighetsområden. Det var även den uttryckliga målsättningen i samband med beredningen av den första självstyrelselagen, dvs. ålänningarna skulle tillförsäkras möjlighet att själva ordna sin tillvaro så fritt det överhuvud är möjligt för ett landskap som inte utgör en egen stat.

Ålandskommittén konstaterar att fördelningen av lagstiftningsbehörighet är delvis beroende av vilket system för behörighetsöverföring som föreslås. I betänkandet räknas upp vissa behörighetsområden som enligt preliminär ståndpunkt ska höra till rikets kärnområde. I självstyrelselagen ska finnas en förteckning över dessa kärnområden medan resten (den s.k. residualen) hör till landskapet, dock så att hos riket kvarstår den lagstiftningsbehörighet som enligt självstyrelselagen gäller när den nya lagen träder i kraft (rikets kvarstående behörighet).

Rikets kvarstående behörighet ska definieras i en A- och en B-lista som ska ingå i en särskild införandelag. Områdena i A-listan kan överföras genom landskapslag efter att landskapet och riket har träffat överenskommelse om de ekonomiska och administrativa konsekvenserna av en överföring. Ett särskilt förfarande utvecklas enligt vilket riksdagens medverkan i överenskommelsen angående konsekvenserna av behörighetsöverföringen säkerställs. De områden som ingår i B-listan kan överföras genom samstämmiga beslut av lagtinget och riksdagen som fattas i vanlig lagstiftningsordning. I införandelagen behövs också en bestämmelse om förfarandet då lagtinget önskar överföra lagstiftningsbehörighet på riket.

Landskapsregeringen konstaterar att Ålandskommitténs riktlinjer om det nya behörighetssystemet är i linje med den ovan angivna avsikten om att ålänningarna ska kunna själva ordna sin tillvaro i mycket omfattande utsträckning. Ålandskommittén anser att landskapet i princip ska, inom de ramar självstyrelselagen ställer, självt kunna bestämma i vilken takt rikets kvarstående behörighet övertas. I riktlinjerna lämnas emellertid många frågor öppna gällande behörighetssystemets konkreta utformning.

I betänkandet framgår inte närmare enligt vilka principer behörigheterna ska fördelas mellan listan över rikets kärnområden samt de ovan nämnda A- och B-listorna. Landskapsregeringen anser att den preliminära förteckningen över rikets kärnområden är en god utgångspunkt även om det inte närmare framgår på vilka grunder urvalet av behörighetsområdena har gjorts. Landskapsregeringen vill understryka att införandet av ett behörighetsområde på denna förteckning över kärnområden inte får implicera att annorlunda lösningar i framtiden inte skulle vara möjliga. Om specifika behov senare uppstår måste även denna förteckning kunna ändras genom ändring av självstyrelselagen.

Landskapsregeringen vill ytterligare lyfta fram kommitténs förslag om att ”stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag” ska ingå i rikets kärnområden. Stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag ingår redan i dagsläget i rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 1 punkten självstyrelselagen. Landskapsregeringen konstaterar att rikets behörighet gällande grundlag baserar sig på rättsaktens formella status som grundlag, inte rättsaktens materiella innehåll. Dock har i 28 § 1 mom. självstyrelselagen införts en begränsning av grundlagens effekter i landskapet eftersom en ändring av grundlag inte träder i kraft i landskapet utan lagtingets bifall, såvitt det är fråga om principerna för enskildas rätt att i landskapet äga fast egendom eller tillgångar som hör till näringsverksamhet.

Ålandskommittén konstaterar att det inte är möjligt att genom att ändra grundlagen göra bestämmelser i självstyrelselagen verkningslösa. Kommittén torde hänvisa till det förhållandet att stadganden i självstyrelselagen utgör särnormer (*lex specialis*) i förhållande till grundlagen och dessa särnormer åsidosätter grundlagens bestämmelser om syftet med bestämmelsen är att grundlagens bestämmelse ska åsidosättas. Självstyrelselagens bestämmelser, med undantag för 28 § 1 mom., utesluter ändå inte att landskapets behörighet i teorin i stor omfattning kunde kringskäras genom grundlagsändringar.

Landskapsregeringen har tidigare framfört synpunkter om grundlagens mera allmänna effekter inom landskapets behörighetsområde (t.ex. i brev till justitieministeriet 19.6.2008, K10/08/1/25, 158 K10).

Landskapsregeringen vänder sig självfallet inte emot att det ska finnas ett skydd för grundläggande fri- och rättigheter även på Åland. Däremot ifrågasätter landskapsregeringen att landskapets lagstiftningsbehörighet kan vara föremål för intrång utan att lagtingets bifall inhämtas.

Landskapsregeringen anser att ett system enligt vilket riksdagen respektive lagtinget ömsesidigt godkänner förändringar av grundlagen bör utvecklas, i varje fall beträffande frågor som faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringen understöder Ålandskommitténs riktlinjer om förfarandena vid överföring av behörighet. I det fortsatta arbetet bör bland annat klargöras riksdagens befogenheter gällande överföringar inom ramen för den s.k. A-listan. Landskapsregeringen konstaterar på ett allmänt plan att uppnåendet av kommitténs målsättning att landskapet ska självt kunna bestämma i vilken takt rikets kvarstående behörighet övertas i praktiken är beroende av i vilken utsträckning behörighetsområden förs till A-listan och hur omfattande riksdagens befogenheter är.

Landskapsregeringen understöder riktlinjen om att det också behövs ett förfarande då lagtinget önskar överföra lagstiftningsbehörighet på riket.

Landskapsregeringen anser att det är viktigt att de administrativa och ekonomiska konsekvenserna av en överföring alltid ska klargöras. En överföring kan inte enbart göras av principiella skäl utan bör även vara förankrad i praktiska överväganden. Behörighetssystemets utformning är förknippat med självstyrelsens ekonomiska system. Av det ekonomiska systemet bör det framgå hur en behörighetsöverföring av ett

lagstiftningsområde påverkar de finansiella relationerna mellan landskapet och riket.

Självstyrelsen och lagstiftningskontrollen

Ålandskommittén konstaterar att det nuvarande systemet för lagstiftningskontroll på det hela taget är välfungerande, men att lagstiftningskontrollen är onödigt detaljerad och att systemet i framtiden bör ha som utgångspunkt att lagtinget har förmåga att tillämpa självstyrelselagen på ett riktigt sätt.

Ålandskommitténs riktlinjer bygger på tanken att tyngdpunkten i kontrollen förskjuts till ett tidigare skede i lagberedningsprocessen bl.a. genom att ett lagråd inrättas genom landskapslag. Lagrådet ska fästa särskild uppmärksamhet vid att förslag till landskapslagar uppfyller grundlagens, självstyrelselagens och EU-rättens krav.

Ålandskommitténs riktlinjer berör olika förenklingar i lagstiftningskontrollen. Enligt riktlinjerna ska landskapslagar föredras för republikens president endast i det fallet att tveksamhet om behörighetsfördelningen föreligger. Det anges också att Ålandsdelegationen inte längre behöver detaljgranska landskapslagarna på samma sätt som nu, utan kan koncentrera sig på större frågor, om ett lagråd inrättas.

Landskapsregeringen konstaterar allmänt att utformningen av den framtida behörighetsfördelningen och förfarandena för överföring av behörighet bör beaktas vid utformandet av lagstiftningskontrollen. Vid den fortsatta beredningen bör granskas om och hur en granskning i lagrådet påverkar kontrollförfarandet i sin helhet och särskilt den kontroll som ska ske efter antagandet av landskapslag. Landskapsregeringen understöder förenklingar av lagstiftningskontrollen, dock så att dessa förenklingar inte leder till tveksamheter om behörighetens omfattning. Oberoende av om det inrättas ett lagråd eller inte är det landskapsregeringen som bär ansvar för de lagförslag som lämnas till lagtinget och det föreslagna lagrådets granskning kan inte omfatta lagtingets slutliga beslut. Det är även väsentligt att det nya förfarandet utformas så att det inte i praktiken blir mer tidskrävande än dagens lagstiftningskontroll.

Självstyrelsen och det internationella samarbetet

Ålandskommittén tar upp landskapets ställning i förhållande till internationella fördrag och EU-ärenden i sitt betänkande. Kommittén bedömer att en förutsättning för att nuvarande bestämmelser i 9 kap. i självstyrelselagen ska fungera är att landskapsregeringen underrättas om förhandlingar i så god tid att landskapet har en realistisk möjlighet att påverka förhandlingarna och att behovet av eventuella särlösningar för landskapet kan föras fram i ett så tidigt skede som möjligt.

Ålandskommittén anser ändå att 58 § 2 mom. självstyrelselagen som gäller landskapsregeringens rätt att delta i förhandlingar om fördrag som innefattar frågor inom landskapets behörighet ska utvecklas så, att landskapsregeringen på begäran ska ges tillfälle att delta i sådana förhandlingar alltid där detta är möjligt i det förhandlingsorgan där saken behandlas. Landskapsregeringen understöder detta förslag och anser att systemet med fördragsförhandlingar måste fungera så att landskapsregeringen underrättas om dessa så snart som möjligt.

Med tanke på att förhandlingar om internationella fördrag kan leda till förpliktelser för landskapet är det rimligt att landskapsregeringen har en i lag stadgad rätt att delta vid dessa förhandlingar. Bedömningen om landskapets representant sedan deltar i dessa förhandlingar bör vara upp till landskapet och landskapsregeringen. Till denna del kan hänvisas till 59a § 3 mom. självstyrelselagen som ger landskapsregeringen en rätt att delta i Finlands delegations arbete när frågor som hör till landskapets behörighet bereds inom Europeiska unionen.

Landskapsregeringen delar Ålandskommitténs uppfattning att det inte finns några direkta behov av att ändra nuvarande bestämmelser som reglerar landskapets förhållande till EU och samarbetet mellan riket och landskapet i EU-ärenden. Landskapsregeringen konstaterar att Ålandskommittén avser utreda frågan om Ålands representation i EU:s lagstiftande verksamhet. Landskapets behörighet har kontinuerligt överförs till EU och landskapet måste kompenseras för detta inom ramen för EU:s lagstiftande verksamhet. Därför understöder och uppmuntrar landskapsregeringen allt arbete som syftar till en egen åländsk representation i Europaparlamentet och EU:s övriga beslutsprocesser.

Självstyrelsen och ekonomin

Landskapsregeringens anser att det framtida ekonomiska systemet ska ge landskapet möjligheten att upprätthålla en hållbar ekonomi på lång sikt och faktiska möjligheter att fullfölja de uppgifter autonomi har.

Beskattningen är det lagstiftningsområde som skulle möjliggöra ökad grad av ekonomiskt självstyre för landskapet. I dagens system saknas möjligheter för landskapet att i väsentlig grad styra intäktsnivåerna. Det är inte en tillfredsställande situation för landskapet att inneha ett stort politiskt ansvar för befolkningen i landskapet utan tillräckliga möjligheter att direkt kunna påverka de intäkter som ska finansiera de utgifter som ansvaret leder till.

Beskattningen är förutom den offentliga sektorns viktigaste inkomstkälla ett ekonomiskt styrmedel inom många sektorpolitiska områden. Beskattning är därför ett lagstiftningsområde där de politiska mål som landskapet önskar uppnå och avvikande lokala förhållanden kan kräva andra lösningar än i riket. Det har förekommit sådana situationer historiskt, vilket även beskrivs i delbetänkandet, och landskapsregeringen anser att ett större handlingsutrymme borde finnas för att fullt ansvar ska kunna tas över landskapets behörighetsområden. Syftet med att möjliggöra ett övertagande av beskattningsbehörighet är alltså att stärka den ekonomiska självständigheten i självstyret och att möjliggöra en samordnad politik inom de sektorpolitiska områden som landskapet har behörighet över. Eftersom utformningen av statsbeskattningen efter det att den nya självstyrelselagen trätt ikraft inte är känd anser landskapsregeringen inte att det är möjligt att i detta skede ta ställning till vilka framtida skattepolitiska motiv som kan styra ett faktiskt framtida övertagande av behörighet.

Ökad beskattningsrätt kräver mer resurser och djupare kompetens än vad landskapsförvaltningen har idag. Det i sig borde dock inte tolkas som ett argument mot att landskapet ska kunna överta beskattningsrätt, eftersom förvaltningen kan och ska anpassas för nya ansvarsområden. En sådan

anpassning skulle få ekonomiska konsekvenser som måste beaktas då överväganden om övertagande av behörighet görs.

Beskattningsområdet är ett lagstiftningsområde som i allt större utsträckning domineras av komplicerad internationell reglering. Ett utökat samarbete med finansministeriet för att på ett såväl för staten som för landskapets tillfredsställande sätt kunna hantera beskattningens internationella dimensioner är därför nödvändigt.

I delbetänkandets riktlinjer för det fortsatta lagstiftningsarbetet avseende de ekonomiska frågorna framgår att alternativet att statsskatterna på Åland inte ska föras in i statsbudgeten utan stanna kvar i landskapet ska utredas vidare. Såvida alternativet utesluter egen beskattningsbehörighet och ett fortsatt avräkningssystem innebär alternativet att landskapets tidigare intäkt i form av en överföring från riket är kopplad till en mindre intäktsbas än den nuvarande avräkningen. Ur ett rent systemmässigt perspektiv är det ett risktagande att minska basen för landskapets inkomster från att omfatta statens samtliga intäkter till att omfatta enbart de statsskatter som generas på Åland. Risktagandet kan inte anses motiverat eftersom landskapet fortsatt skulle sakna möjlighet att påverka utformningen av statsskatterna och därmed helt sakna möjligheter att anpassa dessa till åländska förhållanden och intäktsbehovet. Ett av de motiv som angetts för alternativet är att då överföringarna till landskapet inte längre skulle upptas som anslag i statens budget kan man undvika att dessa felaktigt har uppfattats som bidrag till landskapet. Det borde dock i första hand utredas, såvida det ekonomiska systemet i övrigt inte revideras väsentligt, om motsvarande syfte kan uppnås genom en mer utvecklad och pedagogisk information i statens budget. Exempelvis kunde de statsskatter som kan uppskattas vara hänförliga till landskapet anges som information i anslutning till anslagen för överföringar till landskapet Åland.

En annan riktlinje i delbetänkandet avseende ekonomin är att det ska utredas vidare hur det nuvarande avräkningssystemet kan förbättras. Som framgår av delbetänkandet (s. 61), har den arbetsgrupp som utrett det nuvarande avräkningssystemet varit överens om att det finns ett behov av att öka flexibiliteten i det nuvarande systemet. Såvida avräkningssystemet helt eller delvis behålls kommer avräkningsgrunden att behöva justeras för att beakta de ekonomiska effekterna av behörighetsöverföringar mellan riket och landskapet och då förändringar görs som har effekter på den bas för uträkningen av överföringen till landskapet som man i reviderat förslag till avräkningssystem går in för. Detta kommer att ställa höga krav på att systemet är flexibelt.

Landskapsregeringen anser att det vore mest effektivt och ändamålsenligt att låta Ålandsdelegationen besluta om ändring av avräkningsgrunden då en sådan justering syftar till att opartiskt bedöma vilken förändring som är motiverad för att behålla systemets funktionalitet och neutralt beakta det ”tekniska” förändringarnas effekter på de ekonomiska utfallet av systemet. Eftersom självstyrelselagen stiftas i grundlagsenlig ordning och kriterier för Ålandsdelegationens beslutsfattande kan anges, anser landskapsregeringen att det är möjligt att i ett framtida system ge Ålandsdelegationen denna roll. I sammanhanget kan konstateras att Ålandsdelegationen hade motsvarande roll enligt 1951 års självstyrelselag och enligt den nu gällande beträffande de extra anslagen

och de särskilda bidragen. I det ursprungliga förslaget till den nu gällande självstyrelselagen, som bereddes under ledning av högsta domstolens president, hade Ålandsdelegationen en beslutande roll även vad gällde avräkningsgrunden. I ett sent skede i beredningen ändrades detta vilket ledde till att flexibiliteten i systemet i praktiken försvann.

Landskapsregeringen konstaterar att frågan om landskapets behörighet avseende näringskatter måste definieras, beroende på vilken roll definitionen spelar i den totala sammansättningen av det framtida ekonomiska systemet. Enligt landskapsregeringen är det klart att det fanns ett syfte med att landskapet en gång fick behörighet över de då gällande näringskatterna. Det är inte möjligt att bortse från behörigheten och konstatera att den skulle vara obsolet. En sådan tolkning visar på en brist i systemet, eftersom det i så fall är möjligt för riket att genom rättsutvecklingen underminera lagtingets lagstiftningsbehörigheter.

Avslutande synpunkter

Landskapsregeringen anser att de riktlinjer som Ålandskommittén lagt fram i delbetänkandet utgör en god grund för den fortsatta beredningen. Landskapsregeringen konstaterar att vissa centrala frågor, bland annat om Ålands ekonomiska självstyrelse och fördelningen av behörighet, förutsätter fortsatta utredningar och ställningstaganden. Landskapsregeringen stöder till fullo kommitténs fortsatta arbete som syftar till att Åland har en ny självstyrelselag före självstyrelsens 100-årsjubileum. Den nya självstyrelselagen ska ge de konstitutionella ramarna och verktygen för en redan erfaren självstyrelse att ansvarsfullt och handlingskraftigt ta sig an framtida utmaningar.

L a n t r å d

Camilla Gunell

Vicelantråd

Roger Nordlund

